

Ášši 010/22	Sámediggeráđđi – dievasčoahkkináššit	05.09.2022-05.09.2022
Ášši 034/22	Sámedikki dievasčoahkkin	11.10.2022-14.10.2022
Ášši 008/22	Ealáhus- ja kulturlávdegoddi	27.09.2022-29.09.2022

Duoji ovttasbargu ja organiseren

	Áššennr. 19/2378
--	---------------------

Áššeovddidus

Duogázin ovddiduvvon áššái lea Sámedikki mearrádus áššis 040/19 mas mearriduvvui ahte *Sámediggi álggaha proseassa ovtta Duodjeinstituhtain, Duojárid Ealáhussearviin ja Sámiid Duojiin mas lea áigumuš gávnnahit beaktilis ja vuogas organiserema ealáhusii*. Sámedikki beroštupmi lei ahte ealáhus heivehuvvo dan struktuvrii ja hástalusaid mat ealáhusas leat. Adnojuvvojit beare olu resurssat organiseremii ja unnán resurssat ovdánahttit ealáhusa.

Sámedikki bajemus mihttomearri lea ovdánahttit duoji boahte áiggi ja geasuheaddji ealáhusan. Eanet jođihit iešuddjojuvvon duoji stuorát márkani lea leamaš guovddázis Sámedikki ángiruššamis. Sámedikki ovttasbargoguoimmit duojs leat dat guokte berošteaddjiorganisašuvnna Sámiid duodji ja Duojárid ealáhussearvi, Duodjeinstituhta ja Boazodoalu ja duoji oahpahuskantuvra.

Sámedikki 2022 bušehtas lei várrejuvvon 38,2 miljovna ruvnno oktiibuot ealáhusaide. Dan supmis lei várrejuvvon 14,4 miljovna ruvnno duodjái, mii lea sullii 37 % doarjagiin mat leat várrejuvvon ealáhusáigumušaide. Das oaččui Duodjeinstituhta 5 574 000 ru. njuolggo doarjjan, Boazodoalu ja duoji oahpahuskantuvra oaččui 1 802 000 ru. njuolggo doarjjan. Báhcán 7,1 miljovnnas mii lei várrejuvvon duoji ealáhusšiehtadusas oaččui Duojárid Ealáhussearvi 630 000 ru. njuolggo doarjjan, ja Sámiid Duodji 1 310 000 ru. njuolggo doarjjan. Sullii 5 miljovna ruvnno lea leamaš várrejuvvon duoji ohccivuodut doarjagiidda, nugo duodjestipeanddaide, duoji doaibmadoarjagiidda, háhkan- ja ovdánahttindoaimbajuide, márkaneivehepmái, kurssaide- ja doaibmajuide loktet gelbbolašvuoda ja duoji fágálávdegoddi.

Sámedikkis lea ráddjejuvvon bajilgovva duodjeealáhusa ovdáneamis, muhto duojárid lohku geat leat registrerejuvvon duodjeregistaris lea niedjan garrasit 2004-2015 ektui. Dasa sáhttet leat iešguđetlágan sivat. Váilevaš ekonomalaš ovdáneapmi sáhtá mearkkašit ahte Sámediggi ii leat deaivan doaibmajuidisguin, ja heajos gánnáhahttivuohta sáhtá dagahan ahte duojárat leat heaitán dujiin. Lea ovdal árvvoštallojuvvon buoridivččii go lassíárvodivatvuogádaga earáhuhttin duojárid gánnáhahttivuođa. Juo 2006:s válddii Sámediggi ovdan ahte duojárat galget luvvejuvot lassaárvodivagis ráđdehusain, *Momsfritak for duodji - økonomiske og samfunnsmessige konsekvenser* (Noodt&Reiding 2004). Raporta ođasmahttojuvui 2018:s) čielggadeami vuodul. Sámediggi válddii ođđasit oktavuoda finánsadepartemeanttain 2014:s beassama birra lassíárvodivagis. Departemeanta vástidii earret eará ahte sihke spiehkasteapmi ja luvven galggašii ráddjejuvot eanemus lági mielde, bealátkeahes ja beaktilis lassíárvodivatvuogádaga vuhtiiváldima dihte.

Sámedikkis leat jahkásaš šiehtadallamat duoji ealáhusšiehtadusa birra belliguin Sámiid Duodji ja Duojárid Ealáhussearvi. Duoji Vuosttaš ealáhusšiehtadus dahkkojuvui 2005 čavčča, ja duodjeealáhusa váldošiehtadus dahkkojuvui seamma giđa. Duoji váldošiehtadus regulere šiehtadallamiid rámmaid, ja galgá váikkuhit ahte šiehtadallamat dollojuvvojit vuorddehahti láhkái. Váldošiehtadus ii leat ođasmahtton 2007 rájes. Šiehtadusas leat olu bienalaš mearrádusat, ja

ealáhusšiehtadusa bealit leat olu háviid leamaš ovtta oaivilis rievdadit osiid váldošiehtadusas, muhto muhto eai leat lihkostuvvan. Okta siva dasa sáhtta leat dat garra áigemeari: Váldošiehtadusa sáhtta rievdadit ovdal geassemánu 1. beaivvi jus bealit leat ovtta oaivilis. Rievdadusat bohtet fápmui ođđajagimánu 1. beaivvi nuppi jagi, veardit váldošiehtadusa § 11.

Doaibmadoarjjaortnet lea ohccivuodut ortnet mas duojárat mat leat dohkkehuvvon duodjeregistaris sáhttet ohcat. Álkidahttin dihte doaibmadoarjjaortnega hálldašeami, lea leamaš árvvoštallon sáhttet go duodjeorganisašuvnnat Sámiid Duodji ja Duojárid Ealáhussearvi váldit badjelasaset ortnega hálldašeami. 2015:s čielggai dattetge ahte kapasitehtaváttisvuodaid geažil eai sáhttan goappašat organisašuvnnat ovttaš váldit badjelasaset dán ovddasvástádusa. Sámediggi lea danne árvvoštallon eará čovdosiid. Okta vejolašvuhta lea álkidahttin ohcanproseassa, dat eaktuda ahte mearrádusat duodjeregistara birra váldojuvvojit eret váldošiehtadusas. Dasa leat ealáhusšiehtadusa beali leamaš ovtta oaivilis 2014 ja 2015 šiehtadallamiin.

2018 almmuhii Sámediggi vuosttaš háve dieđáhusa duoji birra ealáhusan. Dieđáhusa duogáš lei ahte doaibmabijut nannet duoji ealáhusan eai leat addán vurdojuvvon bohtosiid. Dieđáhusa mihttomeari lea ráhkadit stivrendokumeanta duodjái ealáhusan ja signaliseret čielgaseappot politihkalaš barggu ulbmiliid. Dieđáhusas identifiserejuvvo čuovvovaš áŋgiruššansuorggi mat galget vuoruhuvvot: 1) Rekruteren, 2) Gánnáhahttinovuhta, 3) Doarjagat heivehuvvon duodjeealáhusii, 4) Ealáhusa organiseren 5) Gelbbolašvuodálokten ja 6) Stuurát márkan. Danne go guokte duodjeorganisašuvnna ja Duodjeinstituhta eanas barggaiga seamma mihttomeari joksat, lei lunddolaš ahte Sámediggi válddi duodjeinstituhta fárrui bargui.

Strategiijaid geažil nugo bohte ovdan 4. áŋgiruššansuorggis – Ealáhusa organiseren, evaluerejuvvui Duodjeinstituhta ja duodjebagadallanortnet. 2019:s buvttii Telemarksforskning evaluerenraporttas Duodjeinstituhta birra. Evaluerema mandáhta lei digaštallat guđe muddui Duodjeinstituhta ja bagadallanortnet váikkuha Sámedikki mihttomeriid joksamii duojs, ja evttohit doaibmabijuid lasihit mihttomearreolaheami.

Raportta konklusuvnnat ledje ahte Duodjeinstituhta rollas kulturguoddin ja kulturárbehálldašeaddjin lea stuorra mearkkašupmi, mas eahpeávnaslaš kulturárbi seailuhuvvo, sirdojuvvo ja ovdána. Raporta rávvii ahte Duodjeinstituhta galgá jotkojuvvot, juogo duoji gelbbolašvuodaguovddášin eahpeávnaslaš kulturárbin, dahje hábmema, buktagiid- ja márkanovdánahttima gelbbolašvuodaguovddášin. Sámedikki ealáhusmihttomeari ektui duojs, lei Duodjeinstituhtas ja bagadalliortnegis unnán váikkuhus.

Sámediggi čuovvulii 4. áŋgiruššansuorggi strategiija áššis 040/19 mas Sámedikki dievasčoahkkin mearridii álggahit proseassa ovttaš Duodjeinstituhtain, Duojárid Ealáhusservviin ja Sámiid Dujiin dainna áigumušain ahte gávnnaht beaktis ja ulbmilaš organiserema ealáhusii. Barggus galge máhttovuoddu ja dárbbut ráhkaduvvot ja kártejuvvot, rollat- ja ovddasvástádusčielggadeamit gehččojuvvot, ja galggai ráhkaduvvot plánadokumeanta duodjesuorggi ođđa organiseremii.

Arctic Prime 2020 bálkáhuvvui jodihit barggu. Plánadokumeanta gárvánii geassemánu 2021:s, ja evttohii ođđa váldoprošeahtta: Ásahit ovttašdoaibmanorgána mas lea stivra ja beaivválaš jodiheaddji, ja njeallje ovddasvástádussuorggi: Fitnodatovdánahttin, vuovdin ja márkan, eahpeávnaslaš kulturárbi, diehtajuohkin ja kommunikašuvdna. Ovttašbarganorgána galgá leat aktiivvalaš ovddasduvdin movttiidahttin ovttašbarggu gaskal miellahttoorganisašuvnnaid, fága- ja gelbbolašvuodabirrasiid, ja Sámedikki. Orgána galggai váikkuhit ráhkadit geasuheaddji ja guoddilis ealáhusa duoji bajit dási politihkalaš ulbmiliid mielde.

Arctic Prime evttohii čuovvovaš bargguid ovttašbargoorgánii:

- Nannet ovttašbarggu, ovttašdoaibmama ja mobiliserema duodjeealáhusas
- Nannet ja láhčit duodjesuorggi obbalaš ovttašdoaibmama; miellahttoorganisašuvnnat, Duodjeinstituhta, Boazodoalu ja duoji oahpahuskantuvra, mánáid ja nuoraid oahppobirrasat, Sámi allaskuvla ja eará relevánta birrasat
- Nannet duodjefitnodagaid diehtajuohkima, ruhtadeami, doaimmaid láhčima ja fierpmádathuksema bokte go ásahe fitnodaga ja doarjafunkšuvnna dáláš fitnodagaide
- Leat vásttolaš čuovvulit ja vejolaččat hálldašit Sámi Duodji ja Sámi Made mearkkaid, ja mearkagálvoáŋgiruššamiid Made in Sápmi (MIS) ja Šoop Šoop ja geahččat daid ovttaš duodje- ja hábmenfitnodagaid vuovdin- ja márkankanálan

- Leat duodjeealáhusa diehtujuohkinhovdejeaddji sihke siskkáldasat ja olgguldasat
- Leat veahkkin profesionaliseret duodjeealáhusa ja lassánahttit rekrutterema ealáhussii kurssaid láhčima, inspirašuvdnaforumas ja eará gelbbolašvuodaarenaid bokte ovtas olggobeale ovtasbargoguimmiiguin
- Ovtastahttit diehtujuohkima doarjagiid, ruhtadanortnegiid ja ealáhusovdánahttima doarjafunkšuvnnaid birra čadnon duodjái mat juo gávdnojit servodagas
- Optimaliseret resurssageavaheami ja ráhkadit buoret rámmaeavttuid duojáriidda duodjesuorggis
- Veahkehit fitnodagaid diehtujuohkimiin konkrehta fitnodatovdánahttindoaimmaid birra; haddebidjan, buvttadanproseassaid beavttálmahttin, virgádeapmi, stivra ja jodiheapmi, penšuvdna jnv.

Evttohusat bargguide leat viidát, ja leat leamaš digaštallamiid gaskaoapmin duodjeorganisašuvnnaiguin ja Duodjeinstituhtain. Sámediggi oaivvilda dat lea vejolaš bargat viidáseappot osiiguin dán evttohusas.

Árvvoštallan

Duodji lea kulturguoddi ealáhusa mas lea stuorra mearkkašupmi sámegielaide, árbevirolaš máhttui, kultuvrii ja sámi ealáhusovdaneapmái. Duodji lea giehtabargu maid ádjána oahppat, ja mas leat olu proseassat rievttas ávdnasa válljema rájes gitta gárvves buktagii. Duodji lea identitehtaávdnejeaddji, g gullelaš norpmaguin ja njoolggadusaiguin.

Sámediggi lea olu jagiid bargan rámmaeavttuid buoridit duojs ealáhussan, ja láhčit eanet ovdáneami ja dietnasa iešguhtege duojárii. Sámediggi lea juolludan olu doarjagiid duoji ealáhussiehtadusa bokte ja njoolggo doarjjan, muhto dattetge orru leame ahte duojs ealáhussuorgin šaddá vuordit bohtosiid. Daid proseassaid ja čielggademiid vuodul duoji birra, oaivvilda Sámediggi ahte ferte čujuhit ođđa geainnu duojs. Dát geainnu ferte leat máškideabbo ja álkidahtton, mii vuhtiiváldá daid dárbbuid mat duojáriin leat, ja sihkkarastin dihte ahte máhttu ja gelbbolašvuolta duoji birra fievrreduvvon viidásit. Sámediggi oaivvilda ahte ollislaš lahkoneapmi nanne ja áimmahuššá duoji boahttevaš buolvvaide.

Proseassa ovtas Duodjeinstituhtain, Duojáriid Ealáhusservviin ja Sámiid Dujiin mas lea áigumuš gávnnaht beaktilis ja ulbmiláš organiserema ealáhussii, lea leamaš okta olu proseassain. Sámediggi ja proševtta oasseváldit leat deaivvadan olu háviid, sihke fysalaččat ja digitálalaččat. Boadus dain ságastallamiin, čájeha ahte resurssaid earáhuhttin ja ovtastahttin dain iešguhtege organisašuvnnain lea ádjás proseassa.

Sámediggi oaivvilda ahte lea vejolaš koordineret ja ovtastahttit rahčamuša eanet oassálastiid gaskkas. Sámediggi áigu danne ovdánahttit deaivvadanarenaid mat juo gávdnojit ovtasdoaimmanorgánan, ja čujuha earenoamážit daid jahkásaš giđđachoahkkimiidda gos Sámediggi, Duodjeinstituhtta, Boazodoalu ja duoji oahpahuskantuvra, Sámiid Duodji ja Duojáriid Ealáhussearvi deaivvadit. Sámediggi oaivvilda ovdamunnin ovdánahttit giđđachoahkkimiid ovtasdoaimmanorgánan, mas Sámediggi lea čáli ja koordináhtor. Heivehuvvon diehtujuohkin, fierpmádat, koordineren ja ovtastahttin, leat muhtun barggut maid ovtasdoaimmanorgána álggos sáhtá árvvoštallat. Go baicca guoská ovtasdoaimmanorgána ásaheapmái nugo Arctic Prime evttoha, de lea várra ahte dakkár ovtasdoaimmaorgána sáhtá dagahit eanet byråkratiserema.

Váldosiehtadus lea oassi olgguldas rámmaráhkadusas mas earenoamážit lea mearkkašupmi iešguhtege duojárii. Lea leamaš váttis čadáhut rievvdadusaid váldosiehtadusas, ja sáhtá jearrat leago váldosiehtadus doaimman nugo áigumuš lea. Váldosiehtadusas eai leat mekanisimat áimmahuššat rievdamiid, ja dat váikkuha duoji ealáhussiehtadusa jahkásaš siehtadallamiid rievvdanmunnái. Sámediggi oaivvilda ahte sáhtá leat ovdamunni beliide jus duoji ealáhussiehtadus ja siehtadallamat mat gusket dasa leat regulerejuvvon dokumeanttas. Deatlaš mearrádusaid váldosiehtadusas sáhtá laktit ealáhussiehtadussii. Berošteaddjeorganisašuvnnat Sámiid Duodji ja Duojáriid Ealáhussearvi áiguba joatkit áimmahuššat ja ovddidit miellahtuid beroštumiid.

Fitnodat- ja gávpeovdánahttimis oaivvilda Sámediggi ahte profeššunealla oassálasti sáhtá veahkehit duodjefitnodagaid konkrehta doaimmabijuiguin ovdánahttit fitnodaga, rávvat, bagadallat ja čuovvulit ja nu ain. Sámediggi lea danne rabas dahkat dakkár funkšuvnna eanet olámuddui duodjeealáhusa

doaimmaheddjiide. Lea eaktun ahte dakkár fáladat lea olámuttus buot duojárida geat doaimmahit duoji ealáhussan, juogo fysalaččat dahje digitálaččat. Lea maiddái dehálaš ásaht vuovdin- ja márkankánálaid duoji ja hábmemá várás, dan vuolde maiddái ovdánahttit, čuovvulit ja hálddašit mearkagávvuid. Lea dárbbášlaš koordineret ja ovttahttit iešguhtege iniciatiivaid ja rahčamušaid.

Go guoská rekruteremii duodjeealáhusas, leat moattis geat ásaht sierra ealáhusdoaimma manjit go oahppu/oahppanáigi lea nohkan. Sámediggi hálida diehtit eambo dan birra mii gáibiduvvo dasa ahte eanebut ásaht sierra duodjefitnodaga. Sámediggi hálida ovttahtton rahčamuša Boazodoalu ja duoji oahpahuskantuvrrain geahččalit čovdit daid hástalusaid.

Duodjeinstituhtas lea potenciála ovdánit duoji eahpeávnaslaš kulturárbbi gelbbolašvuodaguovddázin. Odne lea lunddolaš váldit oktavuoda duodjeinstituhtain oážžut dieđuid iešguhtege sámi guovlluid duodjeárbevieruid birra, nugo minstariid, teknikaid, kulturárbbi ja nu ain. Duodjeinstituhtas sáhtá maiddái leat dehálaš rolla UNESCOs eahpeávnaslaš kulturárbbi suodjaleami konvenšuvnna čuovvuleamis. Sámediggi ruhtada Duodjeinstituhta doaimma. Lea danne lunddolaš ahte Sámedikkis maiddái váldá eanet ovddasvástádusa ovdánahttit Duodjeinstituhta. Sámediggi lea ságastallančoahkkimiin instituhtain dovddahan ahte Sámediggi ieš hálida nammadit vuodđudusa stivrajodiheaddji.

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

Sámediggi joatká proseassa organiseret ealáhusa beaktileappot ja ulbmileappot. Sámediggi bargá viidáseappot ovdánahttit ovtasbargoorgána sisdoalu ja funkšuvnna. Sámediggi áigu leat koordináhtor ja čálili, dan vuolde maiddái váldit eanet ovddasvástádusa lotnolas diehtjuohkimis ja proševttaid ovttahttimis main lea guovddázis ovdánahttit duoji- ja hábmenfitnodagaid vuovdin- ja márkankánálaid. Dán oktavuodas áigu sámediggi iskat vejolašvuodaid sáhttet go ja movt olggobeale fágabirrasat sáhttet veahkehit duodjefitnodagaid fitnodat- ja gávpeovdánahttimiin.

Sámediggi diehtá ahte leat hástalusat čadnon rekruteremii duodjeealáhussii. Sámediggi áigu álggahit digaštallama oahpahus- ja gelbbolašvuodaásahusaiguin nugo Boazodoalu ja duoji oahpahuskantuvrrain gávdnat sivaidda ja doaibmabijuid mat geahpedivčče rekruterenhástalusaid.

Sámediggi áigu váldit eanet ovddasvástádusa Duodjeinstituhta ovddideamis eahpeávnaslaš kulturárbbi guovddázin. Dat mearkkaša ahte Sámediggi ieš nammada Duodjeinstituhta stivrajodiheaddji.

Duodješiehtadallamiid rámmaráhkadusa álkidahttin sáhtá boahit iešguhtege duojárii buorin. Sámediggi heahttiha Duodjeealáhusa váldošiehtadusa ja laktá osiid váldošiehtadusas ealáhusšiehtadussii oktaš dokumeanttas.

Sámediggeráđi – dievasčoahkkinnáššit - 010/22

SRD - mearrádus:

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

Sámediggi joatká proseassa organiseret ealáhusa beaktileappot ja ulbmileappot. Sámediggi bargá viidáseappot ovdánahttit ovtasbargoorgána sisdoalu ja funkšuvnna. Sámediggi áigu leat koordináhtor ja čálili, dan vuolde maiddái váldit eanet ovddasvástádusa lotnolas diehtjuohkimis ja proševttaid ovttahttimis main lea guovddázis ovdánahttit duoji- ja hábmenfitnodagaid vuovdin- ja márkankánálaid. Dán oktavuodas áigu sámediggi iskat vejolašvuodaid sáhttet go ja movt olggobeale fágabirrasat sáhttet veahkehit duodjefitnodagaid fitnodat- ja gávpeovdánahttimiin.

Sámediggi diehtá ahte leat hástalusat čadnon rekruteremii duodjeealáhussii. Sámediggi áigu álggahit digaštallama oahpahus- ja gelbbolašvuodaásahusaiguin nugo Boazodoalu ja duoji oahpahuskantuvrrain gávdnat sivaidda ja doaibmabijuid mat geahpedivčče rekruterenhástalusaid.

Sámediggi áigu váldit eanet ovddasvástádusa Duodjeinstituhta ovddideamis eahpeávnaslaš

kulturárbbi guovddázin. Dat mearkkaša ahte Sámediggi ieš nammada Duodjeinstituhta stivrajođiheaddji.

Duodješiehtadallamiid rámmaráhkadusa álkidahttin sáhtta boahtit iešguhtege duojárii buorrin. Sámediggi heaittiha Duodjeealáhusa válđošiehtadusa ja laktá osiid válđošiehtadusas ealáhusšiehtadussii oktasaš dokumeanttas.

Ealáhus- ja kulturlávdegoddi - 008/22

EKL - mearrádus:

Álggahus

Ealáhus- ja kulturlávdegoddi lea meannudan ášši 008/22 "Duoji ovttasbargu ja organiseren". Lávdegoddi ovddida čuovvovaš evttohusa:

Mearkkašumi

Mearkkašupmi 1

Mearkkašumi ovddidan Beaiveálgu joavku Norgga Sámiid Riikkasearvi (NSR) Henrik Olsen bokte. Lávdegotti miellahtut Norgga Sámiid Riikkasearvi (NSR) Mathis Nilsen Eira, Sara Katrine Aleksandersen, Sandra Márjá West ja Jon Isak Lyngman Gælok, Guovddášbellodaga (GB) Svein Oddvar Leiros, Johttisápmelaččaid listu (JSL) Aili Kristine Eira, bellodat sorjjasmeahttun áirras (BSÁ) Jørn Are Gaski ja Bargiidbellodaga (BB) John Kappfjell dorjot.

Rekruteren

Rekruteret duojáriid lea sávahahtti ja dárbbášlaš vai nagada doalahit árbevirolaš máhtu ja nannet duoji ealáhussan. Sámi áhpadusguovdásj Johkamohkis lea okta dain oahpahusinstitušuvnnain mii lea fágalaččat nanus ja mii berre leat mielde sámi oahpahusinstitušuvnnaid struktuvrras olámuttos sámi ohppiide ja studeanttaide. Sávvamis buorit fágaskuvllat duodji váste ovdánahttojit joatkkaskuvla struktuvrii maid norgga bealde.

Mearkkašupmi 2

Mearkkašumi ovddidan Beaiveálgu joavku Norgga Sámiid Riikkasearvi (NSR) Henrik Olsen bokte. Lávdegotti miellahtut Norgga Sámiid Riikkasearvi (NSR) Mathis Nilsen Eira, Sara Katrine Aleksandersen, Sandra Márjá West ja Jon Isak Lyngman Gælok, Guovddášbellodaga (GB) Svein Oddvar Leiros, Johttisápmelaččaid listu (JSL) Aili Kristine Eira, bellodat sorjjasmeahttun áirras (BSÁ) Jørn Are Gaski ja Bargiidbellodaga (BB) John Kappfjell dorjot.

Oktasašsápmi perspektiiva dieđáhus- ja čielggadusbarggus

Buot dieđáhus-, válddahallan- ja čielggadusbargguin maid Sámediggi bargá, ferte oktasašsápmi- ja rájárásttideaddji perspektiiva váldot vuhtii. Dat váikkuha unnidit rádjecakkiid, nanne oktasaš sámi identitehta ja addá nannosit gova sámi servodagas. Barggus nannet duoji ealáhussan lea rájárásttideaddji perspektiiva dehálaš.

Mearkkašupmi 3

Evttohusa ovddidan Beaiveálgu joavku Norgga Sámiid Riikkasearvi (NSR) Sandra Márjá West bokte. Lávdegotti miellahtut Norgga Sámiid Riikkasearvi (NSR) Mathis Nilsen Eira, Henrik Olsen, Sara Katrine Aleksandersen ja Jon Isak Lyngman Gælok, Guovddášbellodaga (GB) Svein Oddvar Leiros, Johttisápmelaččaid listu (JSL) Aili Kristine Eira, bellodat sorjjasmeahtun áirras (BSÁ) Jørn Are Gaski ja Ovddádusbellodaga (FrP) Claus Jørstad dorjot.

Lávdegotti eanetlohku bivdá láhčit dili nu ahte duodjesearvi besset ohcat doarjagiid investeremiidda ja divodit duodjebájiid ja duodjelanjaid. Oktasaš duodjebájit maid sámediggi ruhtada galget addit dohko beassanvejolašvuoda nu olu duojáriidda go vejolaš.

Mearkkašupmi 4

Mearkkašumi ovddidan Bargiiddbellodat (BB) John Kappfjell bokte. Lávdegotti miellahttu bellodat sorjjasmeahtun áirras (BSÁ) Jørn Are Gaski doarju.

Go válđošiehtadus lea vuodđun rámmaráhkadussii duoji ealáhusšiehtadusa jahkásaš šiehtadallamiidda, de oaivvilda lávdegoddi ahte ii leat vuogas dan fámoahuhttit. Ealáhusšiehtadus gusto jahkái hávális, ja válđošiehtadus lea vuodđun šiehtadusa šiehtadallamiidda – earet eará geat galget šiehtadallat. Lávdegotti vásáhusa mielde ii leat fámoahuhtiin dieđihuvvon šiehtadallanbelliid organisašuvnnaide, ja sii maid eai leat signaliseren ahte sii leat posiitivvalaččat fámoahuhttimii.

Mearkkašupmi 5

Mearkkašumi ovddidan Ovddádusbellodaga (FrP) Claus Jørstad bokte.

Nu go šiehtadus lea odne, de ii váikkut dat ealáhusovdánahttimii sámi guovlluin. Nu go váikkuhusgaskaoapmevuogádat odne doaibma, de dat váikkuha doalahit astoáiggedoaibman ja unnán boahteáigásaš buvttadeami. Norgga ealáhusdoaimmat, maiddá sámi guovlluin, leat eanas smávva ja gaskasturrosaš fitnodagat. Mii leat danne duhtavaččat go ráđđi, nu go mii leat ovdal evttohan sámedikkis, bargagoahká duoji organiseremiin. Oddáháhkama dihte lea deatalaš álkidit ovttalbmofitnodaga álggaheami ja čađaheami. Dan sáhtá dahkat go álkida ovttalbmofitnodaga vearuheami, nannet sosiála vuoigatvuodaid iehčanas ealáhusdoliide, ja álkidit lassiarvodivvaga raporterema. Movttiidahttin dihte lasihit ealáhushtkandoaimma sávvat mii maiddá nuoraide rahpat vejolašvuoda álggahit ovttalbmofitnodaga dan rájes go devdet 16 jagi ovdamearkka dihte sáhtáše ovddasteaddjit dahje earát dahkidit doaimma sidjiide geat leat vuollel 18 jagi.

Evttohusat

Evttohus 1

Evttohusa ovddidan Beaiveálgu joavku Norgga Sámiid Riikkasearvi (NSR) Henrik Olsen bokte. Lávdegotti miellahtut Norgga Sámiid Riikkasearvi (NSR) Mathis Nilsen Eira, Sara Katrine Aleksandersen, Sandra Márjá West ja Jon Isak Lyngman Gælok, Guovddášbellodaga (GB) Svein Oddvar Leiros, Johttisápmelaččaid listu (JSL) Aili Kristine Eira ja bellodat sorjjasmeahtun áirras (BSÁ) Jørn Are Gaski dorjot.

Ođđa cealkkaoassi mearrádusárvalusa lohppii:

Sámediggi áigu heaittihit Duodjeregistara. Dát álkidivčče duojáriid doaibmadoarjaga ohcanproseassa.

Evttohus 2

Evttohusa ovddidan Bargiiddbellodat (BB) John Kappfjell bokte. Lávdegotti miellahttu bellodat sorjjasmeahtun áirras (BSÁ) Jørn Are Gaski doarju.

Rievdadusevttohus, maŋemus cealkkaoassi mearrádusárvalusas sihkkovuvvo ja sadjái biddjo dát:

Rámmaráhkadusa rievdadeapmi mii guoská duodji šiehtadallamiidda boahťá buorrin earŋkil duojárii. Sámediggi bovde Sámiid duoji ja Duojáriid ealáhussearvvi ságastallamii duodjeealáhusa válđošiehtadusa ođasmahttima birra.

Evttohus 3

Evttohusa ovddidan Nordkalottfolket (NORD) Gry Hege Johansen Warth bokte. Lávdegotti miellahtut Nordkalottfolket (NORD) Øyvind Lindbäck ja Ingvild Maria Leifsdatter Halvorsen doarjuba.

Ollislaččat ráđi evttohusa sadjái:

Sámedikkis lea mihttun ovdánahttit duoji ealáhussan, dasa de gullá lasihit duojáriid, eanet ámmátčehppodat ja eanet dienas ja gánnihahttivuohta.

Plánadokumeantta “Forslag til ny organisering av duodjinæringen”, mii almmuhuvvui suoidnemánu 2021, čalmmustahtta ahte ealáhusas ii leat leamašan sávahahtti ovdáneapmi, báhcčá lea duodji dego ealáhussan bisánan, ja registrerejuvvon duojáriid lohku lea njiedjan. Oažžun dihte ovdáneami rievttis luotta nala, de ferte strategalaččat bargat.

Ođđahutkamušbarggus lea dábálaččat fierpmádathuksen, gelbbolašvuodajuohkin ja buorre gulahallan sektoriid ja aktevrraid gaská dat deataleamos metoda mot buvttihit ođđahutkamuša. Plánadokumeanta muitala baicca ahte nu go duodjeealáhus odne doaibmá de leat diet visot dahje measta visot jávkan. Dasa lassin ii leat odne oktage orgána geas lea guovddážiis fitnodat- ja gávpeovdánahttin go guoská duodjai ealáhussan, ja mearrediđolaš vuovdalanbargu lea váilevaš. Vuovdalanbargu jođihuvvo soaitáhat prošeavttaiguin, ja eaige leat orgánat mat struktuvrralaččat čuovvot barggu dassáži go prošeaktaáigodat lea nohkan.

Maiddá deháleamos áŋgiruššansurggiid čuovvoleapmi oažžun dihte gánnihahtti ja nanu duodjeealáhusa váilu odne, namalassii duoji fitnodat- ja gávpeovdánahttin, siskkáldas ja olgguldas gulahallan, ovttahtton vuovdalanbargu, ja maid sihkkarastit duoji vuodđoárvvuid, ja mot sealluhit ja ovddidit duoji UNESCO eahpeávnaslaš kulturárbbi suodjaleami konvenšuvnna bokte.

Plánadokumeantta vuodul “Forslag til ny organisering av duodjinæringen” ásaha Sámediggi profeššunealla Ovttasdoaimanorgána mas mihttun lea ovddidit duoji gánnihahtti ja nanu ealáhussan, gos etablerejuvvon duojárat aktiivvalaččat leat mielde ovddideame ja stivreme dán barggu.

Ovttasdoaimanorgánas galget dát suorggit leat guovddážiis:

- Fitnodatovdánahttin
- Vuovdin ja márkan
- Eahpeávnaslaš kulturárbi
- Diehtajuohkin ja kommunikašuvdna

Sámediggi áigu leat ovttasdoaimanorgána koordináhtor ja čáli, ja heaittiha duodjeealáhusa válđošiehtadusa, ja laktá osiid válđošiehtadusas ealáhusšiehtadussii oktasaš dokumeanttas. Dasa lassin humadišgoahťá Sámediggi Duodjeinstituhtain ovdánahttit institušuvnna eahpeávnaslaš kulturárbbi guovddážiin.

Evttohus 4

Evttohusa ovddidan Ovddádusbellodaga (FrP) Claus Jørstad bokte.

Lassievttohus ráđi evttohussii:

Viidasit barggus berre árvvoštallat iigo ovttasdoaimanorgána berrešii organiserejuvvot ealáhussearvin. Sámi guovlluin berre Ungt Entreprenørskap UE (Ealáhusuksen nuoraide) leat

lunddolaš ovttasbargoguoibmi movttiidahttit nuoraid válljet duoji ealáhussan.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuoovvovaččat: Sámediggi doarju muđui sámediggeráđi árvalusa.

Sámedikki dievasčoahkkin - 034/22

Mearkkašupmi 6 - NSR árras Henrik Olsen bokte

Sámedikki eanetlohku savvá ahte dievasčoahkkin oačču ođasmahttima ášši čuoovvoleames 2023:s.

Mearkkašupmi 7 - NSR árras Henrik Olsen bokte

Ved opphevelse av Hovedavtalen tas deler av avtalen inn i Næringsavtalen for duodji. Dette omfatter paragraf 1 til 4, som regulerer hvem som er part i avtalen, hva det skal forhandles om, hvem som inngår i forhandlingsutvalget og at det er plenum som endeling forplikter Sametinget økonomisk.

Evttohus 5 - Árras Ann Elise Finbog - Sámeálbmot Bellodat

Duodji lea dehálaš oassi sámi kultuvrras. Sámedikkis lea erenoamáš rolla das ahte, duodjjealáhusas livčče vuorddehahti ja buorit eavttut ealáhus ovdánahttimii. Dát guoská sihke sámi váldoorganisašuvnnaide duodjesuorggis ja maiddái báikkálaš duodjeserviide.

Sámeálbmotbellodat dáhttu ahte lámččojuvvojit vejolašvuodát dasa ahte, duodjesearvvit sáhttet ohcat doarjaga iežaset serviid ovdánahttimii, sihke duodjebájiid ja duodjelanjaid investeremiide ja buoridemiide.

Dat oktasaš duodjebájit maid Sámediggi lea ruhtadan galget leat buot duojáriid olámuttus.

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 12.10.22 dii.

Jienasteapmi

39 árrasis ledje čoahkis. Dán áššis jienastuvvui čuoovvovaš vuogi mielde:

- Evttohus 3
- Evttohus 2
- Evttohus 1
- Evttohus 4
- Bajásšaddan- fuolahus ja oahppolávdegotti ráva

Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

Sáhkavuorrolistu ja replihkat

DC - Mearrádus: